

**Espesyal nga Kurso
Sa Kahublagan
Sang Pamatan-on**

Pauna nga Pulong sa Ikaduha nga Edisyon

Ginabalhag ang ikaduha nga edisyon sang *Espesyal nga Kurso para sa Pamatan-on (EKP)* para sa rebolusyonaryo nga asosasyon sang pamatan-on sa kaumhan bilang kabahin sang sistematisasyon kag pagpauswag sang mga pangmasa nga kurso.

Pareho sang una nga edisyon, ginaplastar diri ang subong nga kahimtangan kag kinaiya sang pamatan-on nga Pilipino kag mga katungdanan nila sa rebolusyon. Ginapakilala man sini ang *Asosasyon sang Makibanwahanon nga Pamatan-on (Samahan ng Makabayang Kabataan)*. Pangunahon nga pagbag-o sa ikaduha nga edisyon ang pag-apdeyt sang mga datos agud malaragway ang subong nga kahimtangan sang mga pamatan-on nga Pilipino.

Dapat matun-an ang ini nga kurso pagkatapos sang *Malip-ot nga Kurso sa Katilingban kag Rebolusyong Pilipino (MKKRP)* kag *Espesyal nga Kurso sa Kahublagan sang Mangunguma (EKKM)*. Sa sini mas mahapos nga malaragway kag mahangpan ang kahimtangan sang pamatan-on nga Pilipino sa konteksto sang kahimtangan sang masang mangunguma kag sang pumuluyo nga Pilipino kag sang bug-os nga katilingban. Subong man, mas mahapos nga matalakay kag mahangpan ang papel kag katungdanan sang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kahublagan sang mangunguma kag sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa.

Pareho sang nagligad, igahatag ang *EKP* pangunahon sa mga grupo, komite kag asosasyon sang pamatan-on sa kaumhan.

Maluwas sini, dapat man matun-an ini sang mga organisado nga pamatan-on sa kasyudaran, subong

Sa patag sang kultura:

1. *Manguna sa pagpalapnag sang rebolusyonaryo nga kultura paagi sa mga palagwaon, sine, ambahanon, saot, binalaybay, sugilanon, iskultura, pagdrowing kag iban pa.*

2. *Aktibo nga magpartisipar sa mga kampanya para mapaayo ang ikaayong lawas sang pumuluyo kag katinlo sang baryo.*

3. *Magbulig sa pagtudlo sang pagbasa kag pagsulat sa mga wala naka-eskwela.*

* * * * *

ginsalhin kag gin-edit:
ktr-panay
disyembre 1996

man sang iban nga organisadong masa sa iban nga sektor kag sahi sa kaumhan kag kasyudaran pareho sang mga mamumugon, kababainhan kag mga nahanunga nga pwersa. Makabulig ini para mapasangkad ang paghangup nila sa rebolusyonaryo nga kahublagang masa, kag partikular sa angtanay sang pangmasang kahublagan sa kasyudaran kag sa kaumhan.

Ginapangabay ang mga saway kag suhestyon para sa labi nga pagpauswag sang kurso.

Pungsudnon nga Departamento sa Edukasyon
Pngkabilugan nga Sekretaryat

Enero 1996

I. Ginahimuslan, pigos kag wala sang buasdamlag ang pamatan-on nga Pilipino sa subong nga katilingban.

A. Ano ang mga kinaiya sang pamatan-on nga Pilipino?

Isa ka daku nga pwersa sa katilingban nga Pilipino ang pamatan-on nga ginabug-os sang mga may edad nga trese anyos (13) tubtub treynta'y singko anyos (35). Sadtong 1990, kapin sa beynte dos milyones (22,000,000) ukon masobra sa treynta'y syete porsyento (37%) sang populasyon sang Pilipinas kabahin sang sektor sang pamatan-on. Sa kaumhan ang daku nga bulto sini.

Napasulod ang pamatan-on nga Pilipino sa lain-lain nga sahi. Kabahin ang kadam-an sang pamatan-on sang sahi nga mamumugon kag sahi nga mangunguma. Madamo-damo man sang pamatan-on nga kabahin sang petiburgesya, nga nagalakip sang pamatan-on-estudyante, mga empleyado kag propesyunal nga magamay ang kita, kag iban pa.

Dala sang mga pamatan-on nga ini ang kapagsik sang pamensaron kag panglawason. Bukas ang pamensaron nila sa pagbag-o, sa pagrebolusyon. Mga bag-o sila nga pwersa nga nagaantos sang pagpanghimulos kag pagpamigos, interesado kag handa nga maghimakas agud waskon ang nagahari nga sistema kag tukuron ang mas masanag nga palaabuton. Ang pamatan-on ang tagapanubli kag tagapadayon sang rebolusyon.

B. Ano ang kahimtangan sa pangabuhian sang pamatan-on nga Pilipino?

Mapiot kag ginahimuslan - amo sini ang kahimtangan sa pangabuhian sang mayorya sang pamatan-on sa idalom sang sistema nga ginaharian sang imperyalismog US, dalagku nga burgesyia komprador kag sahi nga agalon nga mayduta.

Nagaumpisa magtrabaho ang madamo nga pamatan-on antes pa sila mag-abot sa edad nga kinse anyos (15), ang minimum nga edad suno sa gubyerno para pwede na maempleyo ang isa ka tawo. Sadtong 1990, mga dose milyones (12,000,000) nga pamatan-on nga Pilipino ang nagapamugon sa kasyudaran kag kaumhan.

Ano nga klase sang pangabuhi ang ginaantos sang pamatan-on nga anak-balhas?

Sa patag sang militar:

1. Buyukon ang pamatan-on nga magpatapu sa Bag-ong Hangaway sang Banwa.

2. Magbulig sa komunikasyon, paniktik kag iban pa nga hilikuton militar sang hangaway sang banwa.

3. Mag-upod sa pagdepena sang baryo.

4. Magbulig sa pagtatap sang balatianon nga Pulang hangaway kag sa pagsabat sang iban pa nga kinahanglanon sang hangaway sang banwa.

5. Magtimbang sa pamilya sang mga hangaway kag bug-os panahon nga aktibista.

Sa patag sang ekonomya:

1. Magbulig sa pagpauswag sang lain-lain nga porma sang kooperasyon para masakdag ang kaayuhan sang pumuluyo kag mapataas ang produksyon, halimbawa, dagyaw kag hil-uhanay.

2. Magpartisipar sa hilikuton sa produksyon para suportahan ang BHB kag ang rebolusyonaryo nga gubyerno sang banwa.

3. Maglunsar sang mga proyekto nga makabulig sa paglubad sang mga problema sa pangabuhian sang pumuluyo pareho sang kooperatiba, irigasyon kag iban pa.

nagapamuno. Boluntaryo ang pagpatapu sa asosasyon. Kinahanglan nga aprubahan ini sang tsapter sa baryo.

Aktibo nga magapartisipar ang asosasyon sa hulu-halintang nga pagpatuman sang rebolusyonaryo nga reporma sa duta. Minimum nga katuyuan ang pagbuhin sang arkila sa duta kag pagdula sang usura. Maksimum nga katuyuan ang libre nga pagpanagtag sang duta sa pagdaug sang rebolusyon.

Agud matungdan ang papel sini bilang kabahin sang kahublagan sang mangunguma para sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa, ang masunod amo ang mga katungdanan sang asosasyon.

Sa patag sang pulitika:

- 1. Organisahon ang pamatan-on sa kaumhan para sa rebolusyon.*
- 2. Pataason ang paghangup nila sa rebolusyon paagi sa mga pagtuon.*
- 3. Paupdon sila sa mga pangmasa nga paghimakas batuk sa mga kaaway sang pumuluyo.*
- 4. Mapagsik nga ipalapnag ang importansya kag mga katuyuan sang demokratiko nga rebolusyon sang banwa.*
- 5. Suportahon ang rebolusyonaryo nga gubyrerno sang banwa.*
- 6. Magbuligay sa asosasyon sang mangunguma kag iban pa nga asosasyon sa baryo.*

Ginahimuslan ang pamatan-on nga mamumugon sang mga nagapanag-iya sang pabrika. Kinaandan nga imperyalista kag burgesyia komprador ang mga tag-iya sini. Gamay ang suhol nga ginabaton sang mga pamatan-on nga trabahador. Ang ginabaton nga suhol sang mga mamumugon kulang pa sa tunga sang minimum nga kinahanglanon agud mabuhi sang disente. Mas magamay pa ang ginabaton sang mga pamatan-on nga trabahador (edad 17 ukon mas bata pa) nga kinaandan nagaobra bilang aprentis, kaswal, kontraktwal kag iban pa. Dugang pa, kinahanglan nga magsunod sila sa eksihido nga mga polisiya sang kompanya agud indi mapahalina.

Kinaandan nga ginahimuslan sang sahi nga agalon nga mayduta ang mga pamatan-on sa kaumhan. Daku nga problema nila ang kawawad-on ukon kakulangan sang duta nga ulumhan. Bilang agsador, biktima sila sang mataas nga arkila sa duta, usura kag waay bayad nga serbisyo para sa agalon. Bilang pana-panahon ukon bug-os panahon nga mamumugon sa uma, nagabaton sila sang gamay nga bili ukon parte sang ani kabaylo sang pagtrabaho. Kag, pwersado sila nga magtrabaho sa idalom sang mabudlay nga kahimtangan.

Indi makaigo ang gamay nga parte nga ginabaton sang mga agsador kag mamumugon sa uma para gastusan ang matag-adlaw nga kinahanglanon nila kag sang ila pamilya. Gani, kinaandan nga lubong sa utang ang masa nga mangunguma kag mamumugon sa uma sa mga komersyante-usurero nga sa masami agalon nga mayduta man.

Pigado man bisan ang mga pamatan-on nga kabahin sang petiburgesyia. Indi masarangan sang

magamay nga sweldo sang pamatan-on nga empleyado kag propesyunal ang mataas nga presyo sang mga balaklon kag ang nagapadaku nga ginabayaran nga buhis. Permi man nagaproblema ang mga pamatan-on nga estudyante kon paano mabayaran ang mataas nga matrikula sa eskwelahan kag paano masabat ang gasto sa iban nga kinahanglanon.

Kulang ang oportunidad sang pamatan-on sa kasyudaran kag kaumhan agud mag-angkon sang disente nga palangabuhian. Bangud sang kakulangan nga ini sang oportunidad, nagapadihot ang reaksyunaryo nga gubyrno para hayluhon ang pamatan-on nga magpatapu sa pasista nga armadong pwersa (*AFP*), *CAFGU* kag iban pa nga para-militar nga organisasyon. Nagapadihot man ang reaksyunaryo nga gubyrno sang nanari-sari nga programa agud ang pwersa sang pamatan-on labi pa nga panginpuslan sang mga imperyalista kag lokal nga mga nagahari nga sahi. Ara halimbawa, ang mga programa sa *manpower development* kag *vocational training* nga magahatag kuno sa pamatan-on sang kahanasan para mahapos sila nga maempleyo. Ang matuod, tuyo sang mga programa nga ini nga ihanda ang mga pamatan-on bilang barato nga trabahador sa mga industriya sang mga imperyalista kag burgesya komprador.

K. Naagum bala sang pamatan-on ang kinamatarung nila sa mapuslanon nga edukasyon?

Wala naagom sang pamatan-on ang kinamatarung nila sa mapuslanon nga edukasyon. Limitado ang ila oportunidad nga maka-eskwela, labi na ang yara sa sahi sang mamumugon kag mangunguma. Komersyalisado ang edukasyon.

kag mas halog sila nga makahulag para ipalapnag ang kawsa sang rebolusyon.

Ikatlo, ang mapagsik nga pag-upod, pagsuporta kag pagsulong sa armado nga paghimakas. Ang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kaumhan ang pinakamadalom nga bubon nga ginahalinan sang Pulang hangaway sang Bag-ong Hangaway sang Banwa. Mahangpan nila nga dungog kag responsibilidad sang makibanwahanon nga pamatan-on nga ihalad ang ila kusog, kaisog kag kinaadman sa pagsulong sang armado nga paghimakas para sa kadalag-an sang bag-o nga demokratiko nga rebolusyon.

III. Ang Samahan ng Kabataang Makabayan ang sandigan nga organisasyong masa sang pamatan-on sa kaumhan.

Ang *Samahan ng Kabataang Makabayan (SKM)* ukon *Asosasyon sang Makibanwahanon nga Pamatan-on* ang organisasyon nga palaagyan sang paghiliusa kag paghulag sang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kaumhan agud isulong ang kahublagan sang mangunguma kag demokratiko nga rebolusyon sang banwa. Kabahin ini sang pagdasok kag pagpaikit sang solido nga pag-organisa sang kahublagan sang mangunguma. Hulu-halintang nga ginatukod ang organisasyon nga ini sa mga baryo.

Mahimo nga mangin myembro sang asosasyon ang mga pamatan-on nga mangunguma kag mamumugon sa uma kag ang iban pa nga pamatan-on sa baryo. Pero kinahanglan nga napasulod sa imol nga mangunguma kag mamumugon sa uma ang mga

sang mangunguma nga nagaserbi sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa. Upod ang pamantan-on sa ginahugpong sang kahublagan nga ini agud magpartisipar sa pagpukan sa nagahari nga sistema kag sa pagsulong sang interes sang pumuluyo.

Ginakilala sang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kaumhan nga mapadaug lamang ang rebolusyon sa paghulag kag paghimakas sang malapad nga masa sang pumuluyo, labi na ang masang mamumugon kag mangunguma.

Sa kaumhan, may tatlo ka nagapanguna nga katungdanan ang rebolusyonaryo nga pamatan-on:

Una, ang pagsulong sang kahublagan sang mangunguma nga nagaserbi sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa paagi sa pag-upod kag paghulag sa *Asosasyon sang Makibanwahanon nga Pamatan-on*. Pangunahon nga pwersa sang demokratiko nga rebolusyon sang banwa ang masang mangunguma sa kaumhan. Pinakamabug-at nga problema nga ginalubad sini amo ang kawawad-on sang duta sang mga mangunguma. Sa pagpartisipar sang pamatan-on sa rebolusyong agraryo kag iban pa nga paghimakas sang sahi nga mangunguma, mapahulag ang daku nga pwersa agud isulong ang demokratiko nga rebolusyon sang banwa.

Ikaduha, ang pagtungod sang hilikuton sa propaganda agud ipalapnag ang pungsudnon-demokratiko nga handum sang pumuluyo kag ang kakinahanglanon sang armado nga paghimakas para maagum ini. Yara sa maayo nga pusisyon ang pamatan-on sa kaumhan agud atubangon ang hilikuton sa propaganda. Maluwas sa kapagsik, relatibo nga mas mamag-an ang responsibilidad nila sa pamilya

Pagkamasinulundon sa pila lang ka nagahari nga sahi sa baylo sang pagserbi sa interes sang banwa ang natun-an sang kadam-an nga nakatapos sang pagtuon.

Sa idalom sang subong nga sistema, waay sang oportunidad nga mag-angkon sang bastante nga edukasyon ang madamo nga pamatan-on. Madamo nga baryo ang wala ukon kulang sang buluthuan kag manunudlo. Waay unod ang pangako sang gubyerno nga libre nga edukasyon sa elementarya kag hayskul. Nagapagamay ang parte sang edukasyon sa badyet sang gubyerno.

Bisan sa mga lugar nga may mga buluthuan nga elementarya, di-lubos nga nagamit sang mga bata sang mangunguma kag mamumugon ang oportunidad nga maka-eskwela. Bangud sang kaimulon, kinahanglan nga magbulig sa pagpanguma ukon sa pagpangita pangabuhian bisan ang mga bata. Dugang pa, samtang nagapasaka ang lebel sang pagtuon, nagapadaku man ang gasto sa eskwelahan.

Gani pila lang sang pamatan-on ang nakatapak sa hayskul kag labi nga magamay ang nakasulod sa kolehiyo. Bisan isandig pa sa datos sang *Departamento sa Edukasyon, Kultura kag Isports (DECS)*, waay pa sa katunga sang pamatan-on ang nakatapos sang elementarya, kag waay pa sang kwarenta porsyento (40%) ang nakatapos sang haskul. Pat-ud nga mas magamay pa ang matuod-tuod nga numero.

Malala ang komersyalisasyon sang edukasyon. Ginatukod kag ginapadalagan ang mga eskwelahan bilang mga negosyo nga kinahanglan magtuga sang ginansya. Gani permi ang pagsaka sang matrikula

samtang nagapabilin nga manubo ang kalidad sang pagtudlo kag mga kagamitan sa eskwelahan.

Kontrolado sang mga nagahari nga sahi ang bilog nga sistema sang edukasyon. Gani masiguro nila nga nagaserbi ini sa interes nila kag indi sa interes sang pumuluyo.

Halimbawa, ginaduso sang gubyrno ang kurikulum nga nagatum-ok sa mga kahanasan teknikal. Pero padihot lang ini agud masiguro nga mapun-an ang kakinahanglanon sang mga may-kahanasan nga mamumugon sa mga talapuanan sang imperyalista kag burgesy komprador.

Malala pa, pangunahon nga kaundan sang edukasyon nga ginahatag sa mga estudyante ang mga ideya kag pagpati nga nagaserbi sa mga imperyalista kag lokal nga nagahari nga sahi. Gintiko ang kasaysayan kag ang subong nga kahimtangan sang pungsod agud pagwaon nga baganihan ang mga traidor kag kabigon nga mga malain ang tunay nga nagahimakas para sa kahilwayan kag demokrasya.

Ginaporma sang sini nga tipo sang edukasyon ang mga pamatan-on nga Pilipino nga mangin makinaugalingon, bulag sa kapigaduhon sang pumuluyo kag nahamulag sa ila, mapinatihon sa lihi, maanta kag sunud-sunuran sa mga nagahari nga sahi kag maki-dumuluong.

D. Nagaagum bala sang demokratiko nga kinamatarung ang pamatan-on nga Pilipino?

Pareho sang malapad nga pumuluyo, wala nagaagum ang pamatan-on nga Pilipino sang ano man nga signipikante nga demokratiko nga kinamatarung sa

rumpagon ang nagahari nga sistema paagi sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa kag tukuron ang isa ka katilingban nga tunay nga hilway kag demokratiko. Sa sini nga sahi sang katilingban, maagum sang sang pamatan-on nga Pilipino ang kauswagan sa ekonomya, pulitika kag kultura kag maamot nila sang lubos ang ila ikasarang kag kapagsik para sa pungsod.

Sa pagsulong sang demokratiko nga rebolusyon sang banwa, ginapadayon sang pamatan-on nga Pilipino ang maragtason nga pagpakig-isa nila sa mga rebolusyonaryo nga paghimakas sang pumuluyo.

Magaserbi nga inspirasyon sa subong nga paghimakas ang makibanwahanon nga pamatan-on nga nag-upod sa *Rebolusyong 1896*, sa *Inaway Pilipino-Amerikano*, sa paghimakas kontra sa kolonyal nga pagginahum sang imperyalismong US, sa paghimakas kontra sa imperyalismong Hapones sadtong *Ikaduha nga Inaway Pangkalibutanon* kag sa paghimakas sa panahon sang papet nga republika. Sadtong dekada '60, daku nga papel ang gintungdan sang pamatan-on sa pagpanibag-o sang kapagsik sang rebolusyonaryo nga kahublagan kag paglunsar sang bag-o nga demokratiko nga rebolusyon. Halin sadto tubtub subong, mapagsik nga nagapartisipar ang pamatan-on sa demokratiko nga rebolusyon sang banwa.

B. Ano ang mga nagapanguna nga katungdanan sang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kaumhan?

Ang paghulag sang rebolusyonaryo nga pamatan-on sa kumhan kabahin sang kahublagan

G. Ano ang ugat sang mga problema sang pamatan-on nga Pilipino?

Ang paghari sang imperyalismong US, pyudalismo kag burukrata-kapitalismo sa malakolonyal kag malapyudal nga katilingban ang ugat sang mga problema sang pumuluyo nga Pilipino, lakip ang pamatan-on.

Malubha nga ginahimuslan nila ang pumuluyo kag ginaangkon ang manggad sang pungsod. Mga instrumento lang nila ang reaksyunaryo nga militar kag burukrasya agud lupigon kag tiplangon ang pumuluyo kag ipabilin ang paghari nila. Ginapalapnag nila ang kolonyal, pyudal kag kontra-pumuluyo nga kultura.

Madulom ang buasdamlag sang pamatan-on nga Pilipino sa idalom sang subong sini nga sistema. Samtang nagapadayon ini, indi lubos nga mapauswag ang ila ikasarang. Indi mahatagan sang kahilwayan ang angkon nila nga kusog kag kinaadman para sa pungsod. Sa baylo ginapuga ini sang dumuluong kag lokal nga manughimulos para sa kaugalingon nga kapuslanan.

II. Kinahanglan sakdagon kag isulong sang pamatan-on nga Pilipino ang demokratiko nga rebolusyon sang banwa.

A. Paano mabag-o ang subong nga kahimtangan sang pamatan-on nga Pilipino?

Agud mabag-o ang subong nga kahimtangan sang pamatan-on nga Pilipino, kinahanglan nga

subong nga katilingban. Ginadingot ukon ginalapak sang mga nagahari nga sahi ang kinamatarung sang pamatan-on nga mag-organisa ukon magpahayag.

Sa syudad man ukon kaumhan, permi nga target sang pagpamahog, pagpang-ipit kag atake sang pasista nga gubyrno ang makibanwahanon nga mga organisasyon sang pamatan-on nga nagabandera sang kakinahanglanon sang pagbag-o. Ginamarkahan nga subersibo kag mga instrumento sang dumuluong ang mga organisasyon nga ini agud ihamulag sa pumuluyo ang makibanwahanon nga pamatan-on. Indi na maisip ang mga pamatan-on nga nangin biktima sang pagpangdakop, pagpreso, tortyur kag pagpamatay sang pasista nga estado.

Ginatapna ang mga pagtinguha sang pumuluyo, upod ang pamatan-on, nga ibuyagyag ang mga anomalya sa katilingban kag ipahayag ang kagustuhan nila sang pagbag-o. Ginadumilian ukon mapintas nga ginaguba ang mga pulong kag demonstrasyon. Ginatawag nga krimen ang ano man nga pagpakamalaut sa gubyrno kag sa mga opisyal sini.

Ginagamo sang pasista nga gubyrno bisan yadto nga mga organisasyon nga nagasulong sang matag-adlaw nga interes sang pamatan-on nga mamumugon, mangunguma ukon estudyante. Ang kahilwayan sa pagtukod sang mga unyon sang mga mamumugon kutob sa papel lamang kag ang welga bilang epektibo nga hinganiban sang mga mamumugon batuk sa mga kapitalista ginatapna. Ginapat-ud sang mga layi nga kontra-mamumugon ang epektibo nga paglapak sa mga kinamatarung sa pag-union kag pagwelga kag ang mga kundisyon nga pabor sa mga kapitalista.

Sa kaumhan, mapintas nga ginalupig kag ginaakusar nga may koneksyon sa rebolusyonaryo nga kahublagan ang ano man nga asosasyon sang pamatan-on labi na yadtong nagasakdag sa kaayuhan sang pamatan-on kag komunidad. Ginagamit sang mga yara sa poder ang tanan nga pamaagi agud waskon ang mga organisasyon nga ini.

Sa mga eskwelahan, ginadumilian ukon ginahugot ang kontrol sa mga asosasyon kag pahayagan sang mga estudyante. Sa pihak nga bahin, ginapanagil-ot sang pasista nga gubyrno sa pamatan-on ang reaksyunaryo nga mga organisasyon. Ginarekrut sa reaksyunaryo nga hangaway ang kalalakin-an nga may edad nga dise-otso anyos (18). Ginapwersa ukon ginatiplang ang mga soltero kag dalaga sa mga baryo kag syudad nga magbuylog sa *Sanggunian ng Kabataan*, isa ka organisasyon para patalangon ang pamensaron sang mga pamatan-on halin sa mapuslanon kag makibanwahanon nga paghulag padulong sa pagsuporta sa mga padihot kag pagpaniplang sang mga nagahari nga sahi.

Sa mga eskwelahan, pilit nga ginahanas ang pamatan-on sa kabuhi militar paagi sa *CMT*, *CAT* kag *WATC* agud ihanda sila sa pagpartisipar sa armado nga paglupig sa pumuluyo.

E. Ano nga klase sang kultura ang pangunahon nga nagaimpluwensya sa pamensaron, pangginawi kag pamatasan sang pamatan-on nga Pilipino?

Adlaw-adlaw ginaimpluwensyahan ang pamatan-on nga Pilipino sang garuk nga kultura nga ginapalapnag sa radyo, sine, komiks, telebisyon, peryodiko kag iban pa nga palaagyan sang kultura sa

katilingban. Maluwas sa natun-an sa eskwelahan kag impluwensya sang simbahan, paagi sa mga ini naporma ang pamatan-on nga mangin makinaugalingon, mapinatihon sa lihi, maki-dumuluong kag sunud-sunuran sa mga nagahari nga sahi.

Ginapabaton sang kultura nga pasista nga "*normal*" kag nagakadapat ang waay pili nga paglasak sa mga kinamatarung sang pumuluyo kag ang pagkabig sa pasista nga gubyrno kag sa armadong pwersa sini bilang mga manluluwas kuno sang banwa.

Malapnagon ang garuk nga kultura. Kinaandan na sa katilingban ang mga krimen, pagsugal, pagpahubog, pagdrug, pagpanglugos kag paghampang sa mga kababainhan kag lain-lain nga kalaswahan kag pag-usik sang kwarta kag tyempo.

Ginapangunahan sang mga matag-as nga opisyal sang burukrasya kag militar ang lapnagon nga korapsyon kag anomalya. Ginakurakot kag ginapatuyang nila ang kwarta sang banwa. Ginabutang nila sa *payroll* ang mga paryente kag suod nga abyan. Ginapadabong nila ang personal nga mga negosyo paagi sa mga layi kag pondo sang banwa. Sila ang pangunahon nga protektor sang mga sindikato sa sugal, alputan, drug, ismagling kag iban pa.

Indi husto nga naporma ang pamensaron kag pamatasan sang pamatan-on. Ginadikdik sa ila ang tiko nga pagpakamahala sa mga materyal nga bagay, ang paghatag sang pagtamod sa kaugalingon nga kalipayan kag kasulhayan, kag ang pagsimba sa mga dumuluong kag lokal nga nagahari nga sahi. Ginapahilayo sang garuk nga kultura ang pamatan-on sa banas sang pagrebolusyon.